

מראי מקומות- מנחות ק"ד

ששה או שבעה דצריך לקיים דיבורו כמו שהוא, וצריך להקריבו בב"א, והשאלה הוא רק בנדר ה', דא"א לקיים דיבורו כפשוטו, ובוזה שואל הגמ' אם יש קבעו או אין קבע נייש לעי' לדבריו אין מפרשין השאלה דאחד עשר דלקמן, וצ"ע.

(ג) **אי אמרת אין קבע לנסכים, משיך ומקריב ד' מינייהו... ואידך הוי נדבה- וכ' הטהרת הקודש, דלפי זה מה דתנן דאין מתנדבין חמשה, היינו לכתחלה, משום דלכתחלה אין מנדבין למותרות, אבל בדיעבד, יכול למשוך החלק הראוי ממנה, והשאר לנדבה.**

(ד) **ואידך הוי נדבה- פרש"י, וימכר ויפלו דמיו לשופרות. וכ' העולת שלמה דמיירי דעדיין לא נתקדשו בכלי, דבנתקדשו, שוב אין להם פדיון, א"נ י"ל דהכלי אינו מקדשם יותר ממה שהם ראויים. ומש"כ רש"י בהמשך דיקרב לנסכי תמיד, תמה העול"ש, דכל מה שהוא כשר לתמיד הוא רק מה שבא מתרומת הלשכה. והביא מש"כ הרש"ש דימסרנו לציבור, אבל כ' העול"ש דעדיין אין מועיל, דהא לקיץ המזבח קיימי, ולא לתמיד, והניח בצ"ע.**

(ה) **אפשר דמצטרפי דמה ודמר בהדי הדדי וקריבי- פרש"י, אם נדר ה', יקריב ד', ויניח לוג הנשאר ויצטרף עם מותר נסכים אחרים עד שיהו ד' או ג'. וע' ברש"ש על דברי רש"י לעיל, דפי' כוונת הגמ' כאן, דמצטרפי דמר ודמר, היינו ב' יחידים מצטרפי. אבל הק' המקדש דוד (י', ב'), הא אי' בתורת כהנים דשותפין אין מביאין יין (וכמו דאמר' לקמן לענין מנחות), וא"כ איך שניהם מצטרפין להביא יין. וכ' דבאמת אין דין בנסכים דצריך להיות הנסך לכה"פ ג' לוגין, אלא דמעשה ניסוך מצריך כן (וכמו דאמר' לעיל בשם הגרי"ז), וא"כ, י"ל דשפיר הוי כ"א מביא לוג שלו, בלא שום שותפות, רק בהמעשה ניסוך הם מנסכים בהדדי, כדי שיהי' מעשה של ניסוך ג' לוגין.**

(ו) **מה שנים דלא חזי כלל- ויש לעי', מהו הדין של השנים. וכ' הרמב"ם (מעה"ק י"ז, י"ד)**

(א) **איבעיא להו יש קבע לנסכים או אין קבע לנסכים- ע' במשנה למלך (מעה"ק י"ז, ריש הל' י"ב), דנקט דה"ה במנחות שייך שאלה זו, דמי שאמר על עשרון ומחצה הר"ז למנחה, יהי' תלוי באם יש קבע או אין קבע (ומה דתנן לעיל דאם נדר עשרון וחצי דצריך להביא שטים, זהו דוקא היכא דאמר הרי עלי, וכמש"כ תוס' כאן). אולם ע' במנחת אברהם (עמ' תק) שהביא מהגרי"ז דביאר דכל ספק הגמ' הוא דוקא בנסכים, אבל במנחה ודאי דיש קבע, ומשום דחלוק ביסוד הדין השיעור שנא' במנחה מהשיעור שנאמר בנסכים, דבמנחה השיעור הוא שיעור דאיכא בקרבן, דאיכא קרבן דעשרון, ואיכא קרבן דב' עשרונות. אבל בנסכים אי"ז שיעור בקרבן בכלל, דכל הדין בנסכים הוא דין לעשות מעשה ניסוך, והשיעורים הם שיעורים של מעשה ניסוך, דאיכא מעשה ניסוך של ג', כמו כבש, ומעשה ניסוך של ד', וכו'. וא"כ, במנחה דהקרבן הוא קרבן של עשרון ומחצה, אין שייך למשוך מחצה ולצרפה עם קרבן אחר, שהרי הוא חלק של שיעור של קרבן זה. אבל בנסכים, דכל השיעור הוא בהמעשה ניסוך, בזה מספק"ל להגמ', דאולי אפשר למשוך ולהקריב חלק מהם.**

(ב) **היכי דמי- פרש"י, למאי נפק"מ. וכ' הטהרת הקודש, דאין לומר דהנפק"מ הוא לענין אם נדר ז', למשל, והשאלה הוא אם צריך להביא כולו בתורת קרבן א', או אם יכול להביאו בד' וג', דס"ל דפשוט הוא, דכל זמן שלא קבעם בפירוש בנדרו להביאם ביחד, רשאי הוא ודאי להביאו בשני פעמים. וביאר משום דבכה"ג יש מעלה לכאן ויש מעלה לכאן, דאם יביאם בב' פעמים יש ג"כ צד קרבן גדול ממה שאם יביאם בפעם א', ולכן שפיר הוי הרשות בידו להביאם או בפעם א' או בב' פעמים. אבל אם נדר ה', שאם יביא ד' בפנ"ע שוב לא יוכל להביא את הלוג החמשה לנדבה בפנ"ע, וחזינן דכוונתו היתה לקרבן גדול, וכשהולך החמישי למותרות, אי"ז כמו שנדר, א"כ שפיר י"ל דיש קבע. אולם ע' בשפת אמת דכ' להיפוך, דפשוט דהיכא דנדר**

קיי"ל דאין מנחה דלא יין ושמן, וא"כ ממילא שוב אין שייך לנדוב סלת בפנ"ע (משא"כ יין ושמן, דאינם עיקר מנחה, ולכן אין שייך לומר אצלם דאין שייך מנחה בלא סלת).

(ט) **מה מצינו - כ' השפ"א** דר"ט אמר כן לדברי ר"ע, אבל הוא עצמו יליף הא דמתנדבין שמן ממנחה, כדאי' בזבחים (צא, ובאמת ע' תוס' שם דהניח בקו' דלמה צריך קרא שם, תיפוק לי' ממה מצינו דהכא). והוסיף דאי' נפק"מ מהיכן למדין אותו, דאם הלימוד הוא ממנחה, א"כ בעי קמיצה, ואם מיין, אין בעי קמיצה. ועוד, אם למדין ממנחה, א"כ אין שנים מתנדבין שמן, אבל אם מיין, י"ל דשפיר שנים מתנדבין, כמו ביין [וזהו דלא כתורת כהנים הנ"ל, דס"ל דגם ביין שותפין אין מתנדבין, וכ' השפ"א דכיון דילפי' מאזרח, ונסכים ודאי שניהם באין בשותפות, א"כ ה"ה לענין יין י"ל כן].

(י) **אין שניהם מתנדבין עשרון א' - כ' השפת אמת** דלכאור' משמע דאם כ"א מנדב עשרון, א"כ שפיר יכולים להביא מנחה בשותפות, אבל כ' דמלשון הרמב"ם לא משמע כן, דהרמב"ם כ' דאין שנים מביאין מנחה בשותפות, ומשמע דשינה הרמב"ם מלשון המשנה לומר דהיינו בכל אופן, ולא דוקא בחצי עשרון לכ"א, וכ' דצ"ע לדינא. וע"ע בטהרת הקודש דנקט לדבר פשוט דעשרון לאו דוקא, ואין שניהם יכולים להביא שום מנחה בשותפות. ועע"ש דכ' להסתפק לענין מנחת נסכים, דאולי כיון דילפי' הא דמביא מנחת נסכים בנדבה מיין, א"כ שפיר מהני בשותפות, אבל כ' דלפי התורת כהנים הנ"ל, דאף יין לא הובא בשותפות, א"כ גם מנחת נסכים לא יהי' עדיף, וע"ש עוד מש"כ בזה.

הרי עלי עשרון

(א) **פירשתי ואיני יודע מה פירשתי, יביא וכו' - פרש"י**, דאף אם בציר מהכי נדר, לא אכפ"ל, דיכול להתנות ולומר כמה שנדרתי יהיו לנדרי, וכו'. וכ' הלקוטי הלכות (זבח תורה ד"ה פירשתי), דכל זה לפי תי' דרבה, דהשאר יהי' לנדבה. אבל לפי מסקנא, דר' אשי אמר

דאם נדר שנים דפטור. וכ' הלקוטי הלכות (זבח תודה, ד"ה אין מתנדבין), דמשמע מדברי הרמב"ם דאין להם אפי' קדושת דמים. וכ' הכסף משנה דמקור לדברי הרמב"ם הוא מה דאי' בסוגיא דיכול יפחות, ת"ל ככה. והנה, לפי הרמב"ם דפסק דיש קבע, וא"כ הגמ' נקט כצד דחמשה דומיא לא' או שנים. וא"כ, לכאור' לפי הרמב"ם יהי' צריך להיות דהחמשה ג"כ אינן קדושין כלל, אבל מבואר בסוגיין, וכן בפסק הרמב"ם, דלא כן, אלא דקיי"ל דיש קבע, וצריך לנדוב עוד א' ולצרפה עמהם. וכ' דס"ל להרמב"ם דשאני חמשה, דעכ"פ ד' מהם ראויין להקרבה, ולכן אין שייך לומר דאינן קדושין כלל, משא"כ בשתים, דשפיר אמרי' דאינן קדושין [ואף ההגמ' ס"ל דהן דומין דלא חזי כלל, אולם צ"ל דעכ"פ דינים חלוקים יש להם במה דאמרי' דלא חזי, וצ"ע בזה]. וכ"כ המל"מ (שם, ד"ה ודע דמהסוגיא), דמוכח מסוגיין דהחמשה קדושים, וזהו לכ"ע, וכל השאלה הוא רק לענין מה עושין עם החמשה. עוד כ' הלקוטי"ה שם דרש"י בסוגיין הוא שי' אחרת, דס"ל (כן מבואר בד"ה עד עשרה) דגם לוג או שנים צריך לקרב אם יש קבע, וצריך להוסיף עד שלש. וכ' דלפי רש"י לכאור' י"ל דשאלת הגמ' אם יש קבע או לא היינו גם לענין א' או שתים, דאם אין קבע, א"כ הם נופלים לנדבה, ואם יש קבע, צריך לצרפם עמהם אחר. ומה דלא צייר הגמ' כן, היינו שהי' רוצה הגמ' לומר ציור דשייך בי' הקרבה.

(ז) **אחד עשר מיבעיא לי, וכו' - הק' הטהרת הקודש**, על הצד דעד דממלי לא קרבי, א"כ איך תנא במתני' דחמשה אין מתנדבין ומששה ולמעלה מתנדבין, הרי נכלל בששה ולמעלה הוא י"א, והרי גם י"א אין מנתדבין, דהוי ממש כמו י"א. ותי' דז"א, דהא אם פירש שמכוון לתרי מחד מינא וחד מהאי מינא, ודאי זה מועיל בי"א, אבל אינו מועיל ב', דאין שום אופן לנדוב ה'.

(ח) **א"ר טרפון, מה מצינו וכו' - כ' השפת אמת**, דלכאור' לפי זה יוצא דה"ה שיכול לנדוב סולת בפנ"ע, אבל מהמשנה משמע דאינו יכול לנדוב סולת בפנ"ע, ומ"ש. וביאר דסולת הוא עיקר של הקרבן מנחה, וא"כ הרי

דקטן נכלל בגדול, אי"צ לפרש שהי' שום תנאי.

(ב) **מנחות או מין מנחות יביא שתיים - פרש"י**, יביא שתי מנחות ממין א'. וע' בשפת אמת שהביא שהרמב"ם כ' לחלק בין מנחות למין מנחות, דבמנחות מביא שתיים מב' מינים, ובמין מנחות מביא ממין א'. וכ' השפ"א דאולי גם כוונת רש"י הוא דרשאי להביא ממין א', אבל יכול להביא גם מב' מינים ^{נולכא} אי"צ כהרמב"ם, דמהרמב"ם משמע דדוקא הוא], אבל במין מנחות ודאי לכ"ע אינו יכול להביא אלא ממין א'.

(ג) **אפי' תימא רבי, באומר פירשתי עשרונות אבל לא קבעתם בכלי - הק' התוס' יו"ט** (משנה ב'), אם לא קבעתם בכלי, א"כ אמאי סגי בס', דלא אמרן דאינו מביא אלא ס' משום שהם בכלי א', ואינו יכול לבלל אלא ס'. ותי' דזה דומה למה דאמרי' לקמן ליום מרובה, דהיינו דמסתבר דלא הי' כוונתו אלא לאופן גדול שמצינו, וזהו ס'.